

Г. В. Дмитренко,
кандидат наук з державного управління,
Заступник голови обласної державної Адміністрації у Львівській області

ПРАГМАТИЧНИЙ БЮДЖЕТ 2011 РОКУ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Основною метою статті є визначення та деталізація категорій і понять, на яких ґрунтується Бюджетний кодекс; надання характеристики бюджетній системі та основам організації бюджетного процесу. Закладання вимоги використання єдиної бюджетної класифікації доходів бюджету, класифікації видатків на прикладі прийняття бюджету у Львівській області на 2011 рік.

The main goal, purpose and objective of the article is to define and detail of categories and concepts on which the Budget Code is based; characteristics of the budgetary system and fundamentals of organization of the budget process. Establishing the requirements of use of common classification budget revenue, classification of expenditures on the example of taking of the budget in the Lviv region in 2011 year.

Ключові слова: бюджет, доходи, видатки, надходження, податки, бюджетні кошти, використання коштів.

Key words: budget, income, expenditures, revenues, taxes, budget funds, use of funds.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Реформування фінансової системи України як Європейської держави має відбуватися з урахуванням глобальних тенденцій розвитку. Ці тенденції формувалися під вирішальним впливом міжнародної конкуренції, європейської гармонізації і координації національної політики у сфері державних фінансів, що важливо враховувати з огляду на необхідність зміцнення позицій України в економічній конкуренції та досягнення стратегічної мети — інтеграції в ЄС. Особливі риси таке реформування набуває у кризовий та посткризовий періоди. Поза сумнівом, що реакцією на такий стан має бути системна виважена інноваційна стратегія програми реформування державних фінансів України як локомотива виводу країни з кризи [1].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ, ТА ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ПИТАНЬ

За таких поставлених проблем виникає наукова дискусія навколо питань бюджетної реформи для створення гармонійно системи державних фінансів з метою: забезпечити макроекономічну, соціальну і політичну стабільність у суспільстві; реформувати бюджетну систему з урахуванням вимог Європейської хартії про місцеве самоврядування, забезпечити відповідність бюджетних видатків інтересам суспільства; узгодити податково-бюджетну і грошово-кредитну політику; забезпечити прозорість економічних відно-

син; здійснити ефективні кроки на шляху становлення правової держави [1].

Але у вітчизняній науковій літературі ця проблематика ще не стала об'єктом для ґрунтовних досліджень, що зумовлює актуальність даного дослідження.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Завдання статті — показати формування прогнозних показників доходів і видатків обласного бюджету

Рис. 1. Обсяг дохідної частини загального та спеціального фондів обласного бюджету на 2009—2011 роки

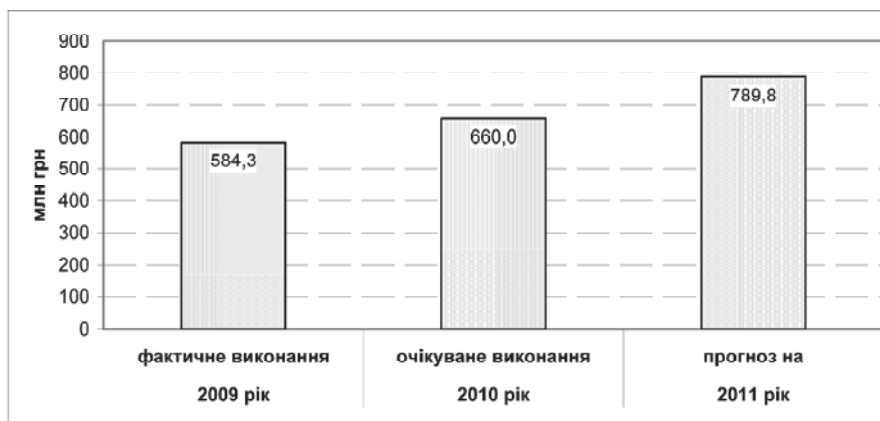

Рис. 2. Динаміка надходжень до загального фонду обласного бюджету

Львівської області на 2011 рік відповідно до вимог оновленого Бюджетного кодексу України, прийнятого Верховною Радою України 8 липня 2010 року; розробити та затвердити нормативні документи щодо структури та штатів самостійних структурних підрозділів виконавчих комітетів апаратів міських рад та міст обласного значення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У проекті обласного бюджету на 2011 рік у порівнянні з 2010 роком видатки на заробітну плату збільшено на 7—11 відсотків, енергоносіїв — близько 10,5 відсотка, решта видатків на захищенні статті плануються на мінімальному рівні. Обсяг інших видатків визначено в межах розрахункових показників Мінфіну.

Обсяги видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери визначені, виходячи з мінімального розміру заробітної плати з 1 січня — 941 грн., 1 квітня — 960 грн., 1 жовтня — 985 грн., 1 грудня — 1004 грн. на місяць.

У зв'язку із внесеними змінами до статті 71 Бюджетного кодексу України в частині віднесення до витрат бюджету розвитку капітальних видатків, пов'язаних з утриманням бюджетних установ (капітальний ремонт приміщень, придбання обладнання і предметів довгострокового користування), в проекті обласного бюджету на 2011 рік планування цих видатків здійснено за спеціальним фондом. З цією метою кошти в сумі 10670,9 тис. грн. загального фонду передаються до спеціального фонду (бюджету розвитку). Враховуючи зазначене, обласний бюджет за спеціальним фондом сформований з дефіцитом на суму переданих коштів із загального фонду до бюджету розвитку (спеціального фонду), а за загальним фондом — з профіцитом.

У проекті обласного бюджету на 2011 рік обсяг дохідної частини (із урахуванням трансфертів) визначено в сумі 3746472,8 тис. грн., у тому числі загального фонду

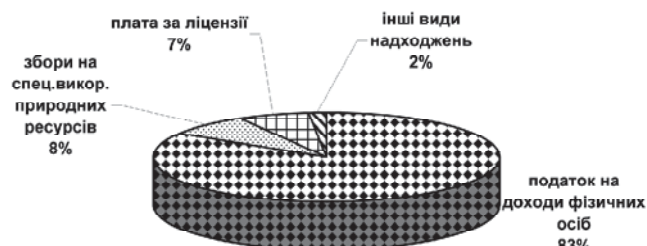

Рис. 3. Структура дохідної частини загального фонду обласного бюджету у 2011 році

— у сумі 3626257,8 тис. грн., спеціального фонду — у сумі 120215 тис. грн. У порівнянні з фактичними надходженнями у 2010 році його обсяг збільшено на 207087,2 тис. грн., або на 5,9 відсотка.

Офіційних трансфертів у 2011 році заплановано одержати обласним бюджетом з державного бюджету в сумі 2841821,3 тис. грн. У порівнянні з 2010 роком їх обсяг більший на 141516,1 тис. грн., або на 5,2 відсотка (рис. 1).

Обсяг дохідної частини загального фонду обласного бюджету на 2011 рік без урахування міжбюджетних трансфертів визначено в сумі 786821,7 тис. грн., тобто на

3000 тис. грн., або 0,4 відсотка менше від розрахункових показників Міністерства фінансів України. Обсяг доходів загального фонду на 2011 рік більший на 126821,7 тис. грн., або на 19,2 відсотка, у порівнянні з очікуваними надходженнями 2010 року. При цьому враховано, що відповідно до вимог Бюджетного кодексу України до доходів обласного бюджету будуть зараховуватися податки, збори та платежі, що передаються з державного бюджету (50 відсотків збору за спеціальне використання лісових, водних ресурсів та надр державного значення, плати за окремі види ліцензій, плати за надані в оренду водні об'єкти загальнодержавного значення). Водночас плата за землю та плата за користування надрами місцевого значення в повному обсязі надходитиме до бюджетів місцевого самоврядування, а також враховано зменшення надходжень з податку на прибуток підприємств комунальної власності, внаслідок запровадження нульової ставки податку на прибуток для малих підприємств (з річним оборотом до 3,0 млн грн) та зниження ставки податку на прибуток з 25 до 23 відсотків.

При обрахунку прогнозних обсягів податків і зборів враховано зміни в оподаткуванні, передбачені Податковим кодексом України, та поступовий вихід економіки області із фінансової кризи.

Динаміка надходжень до загального фонду обласного бюджету відображена в діаграмі (рис. 2).

Надходження до обласного бюджету доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, у 2011 році становитимуть 771316,9 тис. грн., що на 125973,9 тис. грн., або на 19,5 відсотка, більше у порівнянні з очікуваними надходженнями у 2010 році та відповідає розрахунковим показникам Міністерства фінансів.

Відповідно до статті 66 Бюджетного кодексу України зазначені доходи сформовано за рахунок:

- 1) 25 відсотків податку на доходи фізичних осіб, що справляється на території області (без урахування фіксованого податку на доходи фізичних осіб від зайняття підприємницькою діяльністю), — 659500,0 тис. грн.;
- 2) 50 відсотків збору за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, — 6521,1 тис. грн.;
- 3) 50 відсотків збору за спеціальне використання води — 12524,7 тис. грн.;
- 4) 50 відсотків платежів за користування надрами загальнодержавного значення (окрім плати за користування надрами в межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, яка зараховується до державного бюджету у повному обсязі) — 39887,0 тис. грн.;

5) плата за ліцензії — 52797,1 тис. грн.

В обласному бюджеті на 2011 рік прогноуються надходження доходів, які не враховуються при визначенні Обсягів міжбюджетних трансфертів, у сумі 15504,8 тис. грн., що на 847,8 тис. грн., або на 5,8 відсотка, більше від очікуваних надходжень у 2010 році та 3000 тис. грн., або 16,2 відсотка, менше розрахункових показників Мінфіну.

Із зазначеної суми в обласному бюджеті заплановані надходження плати за оренду майнових комплексів та іншого майна обласної комунальної власності (6350 тис. грн.), фіксованого податку на доходи фізичних осіб від зайняття підприємницькою діяльністю (2300 тис. грн.), податку на прибуток підприємств обласної комунальної власності (2450 тис. грн.), частини прибутку (доходу) господарських організацій, що вилучається до бюджету (750 тис. грн.) та інші надходження (3654,8 тис. грн.).

Структура дохідної частини загального фонду обласного бюджету у 2011 році характеризується наступною діаграмою (рис. 3).

Найбільшу питому вагу в обсязі доходів загального фонду обласного бюджету займає податок з доходів фізичних осіб (83 відсотки). Обсяг надходжень цього податку визначено відповідно до вимог чинного законодавства. Для розрахунку використано дані про динаміку фактичного надходження податку у 2007—2010 роках, обсяги соціальних пільг та податкового кредиту. Враховано також законодавче збільшення розміру мінімальної заробітної плати, обсяги заборгованості з виплати заробітної плати в небюджетній сфері та запровадження ставки податку на доходи фізичних осіб у розмірі 17 % до доходів понад 10 мінімальних заробітних плат (9410 грн.).

Прогноз надходжень у 2011 році до обласного бюджету збору на спеціальне використання природних ресурсів, плати за ліцензії, податку на прибуток підприємств комунальної власності, плати за оренду комунального майна частини прибутку (доходу) господарських організацій обласної комунальної власності, що вилучається до бюджету, визначено з урахуванням фактичного надходження платежів у 2007—2010 роках, враховано показники Мінфіну та положення Податкового кодексу України.

Доходи спеціального фонду обласного бюджету на 2011 рік сформовано за рахунок:

— збору за першу реєстрацію транспортного засобу у сумі 2668,4 тис. грн.;

— екологічного податку в сумі 5659,0 тис. грн.;

— власних надходжень бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів обласного бюджету, в сумі 102750,4 тис. грн.;

— надходжень коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва в сумі 652,0 тис. грн.;

У бюджеті розвитку спеціального фонду обласного бюджету відповідно

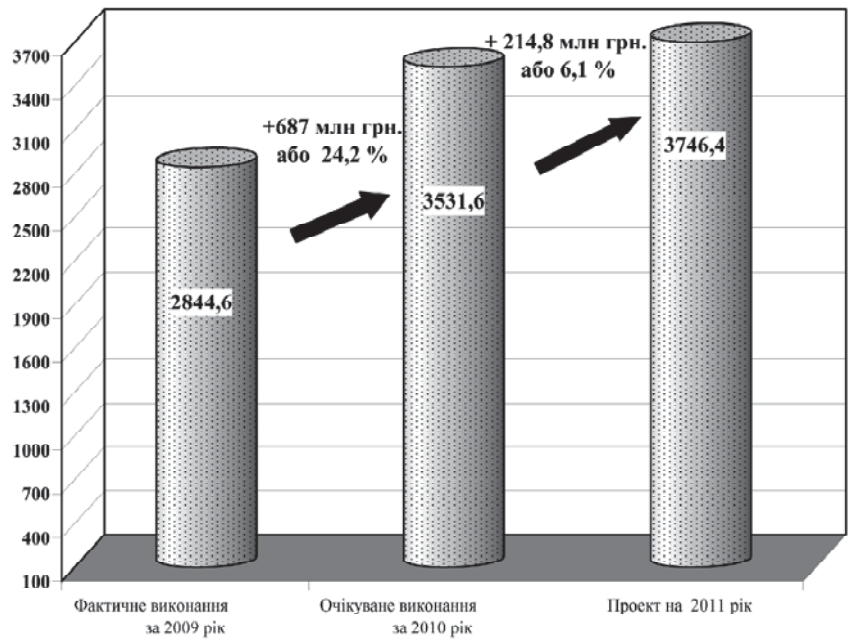

Рис. 4. Динаміка росту обсягу витрат загального і спеціального фондів обласного бюджету на 2009—2011 роки

до статті 71 Бюджетного кодексу України передбачено надходження коштів від відчуження майна обласної комунальної власності в сумі 6 100,0 тис. грн.

Загалом обсяг доходів спеціального фонду обласного бюджету на 2011 рік без урахування міжбюджетних трансфертів визначено в сумі 117829,8 тис. грн., що на 38025,2 тис. грн., або 24,4 відсотка, менше від очікуваних надходжень у 2010 році.

Окрім цього, у проекті обласного бюджету за спеціальним фондом враховано 2385,2 тис. грн. субвенції з державного бюджету на фінансування ремонту приміщень управлінь праці та соціального захисту виконавчих органів міських (міст обласного значення) рад для здійснення заходів з виконання спільного зі Світовим банком проекту "Вдосконалення системи соціальної допомоги".

У цілому, обсяг доходів спеціального фонду обласного бюджету на 2011 рік визначено в сумі 120215 тис. грн.

У проекті обласного бюджету на 2011 рік видатки

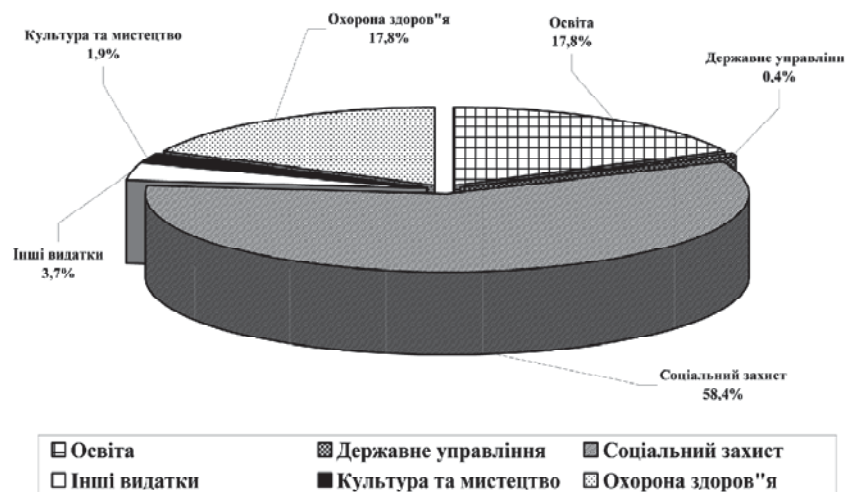

Рис. 5. Видатки загального та спеціального фондів обласного бюджету на 2011 рік

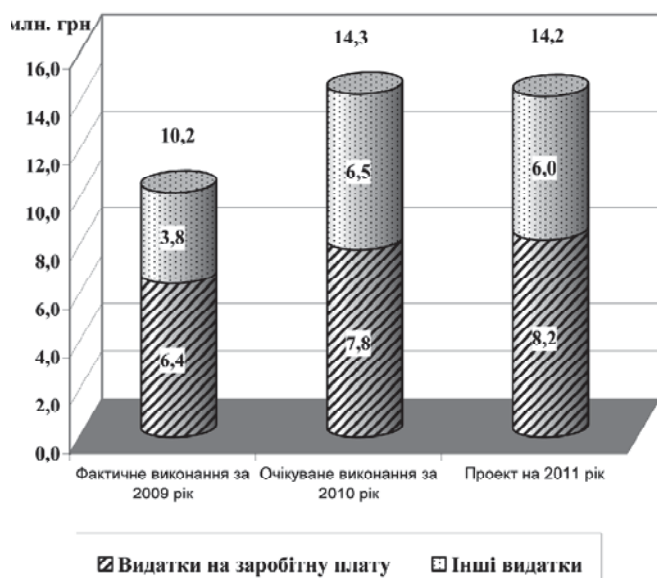

Рис. 6. Динаміка видатків загального фонду обласного бюджету на утримання органів місцевого самоврядування у 2009–2011 роках

за загальним і спеціальним фондами пропонуються в обсязі 3746472,8 тис. грн., що на 214870,5 тис. грн. (6,1 відсотки) більше очікуваного виконання у 2010 році. Зокрема, видатки загального фонду визначено у сумі 3615586,9 тис. грн., спеціального фонду — 130885,9 тис. грн.

З метою недопущення подвійного обліку видатків на суму 10670,9 тис. грн., які передаються із загального фонду до бюджету розвитку (спеціального фонду), обласний бюджет за загальним фондом сформовано з профіцитом і його обсяг визначено в сумі 3626257,8 тис. грн., тоді як за спеціальним фондом — з дефіцитом, або в розмірі 120215 тис. грн. (рис. 4).

Найбільшу частку у структурі видатків загального і спеціального фондів обласного бюджету на 2011 рік скла-

дають видатки на соціальний захист населення із урахуванням субвенцій з державного бюджету (2186744,7 тис. грн., або 58,4 відсотки), видатки на освіту (666377 тис. грн., або 17,8 відсотки) та охорону здоров'я (668113,5 тис. грн., або 17,8 відсотки) (рис. 5).

На утримання органів місцевого самоврядування в обласному бюджеті на 2011 рік передбачені кошти в сумі 15563,9 тис. грн., у тому числі за загальним фондом — 14163,9 тис. грн., спеціальним фондом — 1400 тис. грн.

У порівнянні з очікуваним виконанням у 2010 році їх обсяг за загальним фондом зменшено на 174,1 тис. грн., або 1,2 відсотки.

За рахунок цих асигнувань планується утримання апарату обласної ради на суму 7350 тис. грн. та управління майном спільної власності — 6813,9 тис. грн., що дозволить забезпечити в повному обсязі видатки на оплату праці з нарахуваннями на неї, оплату спожитих енергоносіїв та витрати, пов'язані з господарським утриманням установ (рис. 6).

На забезпечення діяльності закладів освіти обласного підпорядкування та виконання обласних програм і заходів у 2011 році передбачається 666377 тис. грн., у тому числі за загальним фондом — 616289,7 тис. грн., спеціальним фондом — 50087,3 тис. грн.

Загальний обсяг видатків обласного бюджету на 2011 рік за кодом класифікації "Освіта" запропоновано збільшити проти очікуваного виконання 2010 року на 13394,4 тис. грн., або 2,1 відсотка, з них видатки загального фонду — на 7650,4 тис. грн., або 1,2 відсотка (рис. 7).

Передбачені в обласному бюджеті кошти розподілені між головними розпорядниками коштів. Так, для головного управління освіти і науки облдержадміністрації видатки за загальним фондом визначені у сумі 539070,5 тис. грн., управління охорони здоров'я облдержадміністрації — 30865,4 тис. грн., управління культури облдержадміністрації — 46103,8 тис. грн. Обласній державній адміністрації на забезпечення курсової перепідготовки державних службовців передбачається виділити 250 тис. грн. [2; 3].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, завдяки прийняттю нової редакції Бюджетного кодексу України створено стимули і передумови для підвищення якості управління бюджетними коштами, демократизації бюджетного процесу, а також реформ в інших сферах суспільства. Розвиток національної бюджетної системи є тривалим і складним процесом, який потребує визначення чіткої стратегії, тактики та напрямів досягнення поставленої мети, виконання послідовних, логічних, програмних перетворень у системі бюджетних відносин та бюджетному процесі країни [1].

Література:

1. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України. Зовнішня торгівля 2010. — Київ.
 2. Проект листа "Про порядок денний II сесії обласної ради" від 24.12.2010 р. за № 02-вих-1309.
 3. Пояснювальна записка до проекту рішення обласної ради "Про обласний бюджет Львівської області на 2011 рік".
 4. Закон України від 23.03.2001 №2334 "Про державну допомогу сім'ям з дітьми".
- Стаття надійшла до редакції 05.01.2011 р.

Рис. 7. Динаміка видатків загального та спеціального фондів обласного бюджету Львівської області на освіту у 2009–2011 роках